

havn anvender for Djebliffet 17—18 pCt. af alle sine Udgifter paa sit Skolevæsen. Jeg tror, det maa siges, at Byen her, med sine mange og store Opgaver i anden Retning, har strakt sig saa langt, som man med Billighed kan forlange, og at for saa vidt er Betingelsen til Stede for, at Staten kan træde til.

Men nu er der indvendt, ogsaa under Forhandlingen i Dag, at naar Kjøbenhavn skulde kunne gøre Fordring paa at saa Tilskud i samme Stil som det øvrige Land, saa maatte Kjøbenhavns Skolevæsen ogsaa være ordnet paa samme Maade som det øvrige Lands. Jeg ser nu ikke, at dette Krav i og for sig er naturligt, efter som jo dog en saa stor Kommune som Kjøbenhavn selvfølgelig i mange Retninger maa have sit Skolevæsen anderledes indrettet end de mindre Kommuner i det øvrige Land. Men hvis man med denne ensartede Ordning mener en Afhængighed af Staten, der maaler sig med de andre Kommuner, saa tror jeg ikke, disse ere i Stand til at lade Kjøbenhavn noget høre. I Virkeligheden er Kjøbenhavn paa adskillige Punkter netop mindre uafhængig af Staten end de andre Kommuner, hvad Skolevæsenet angaar. Kjøbenhavns Kommunes Skolevæsen er for det første rent juridisk set bygget paa en kongelig Anordning af 20de Marts 1844, og dette Retsgrundlag, at det er fra Lovgivningsmagten, Ordningen er udgaaet, eksisterer endnu den Dag i Dag. Der er aldrig juridisk foretaget nogen Forandring i dette Forhold, og hvis Forholdet til Staten og Lovgivningen er kommet til at spille en mindre Rolle i Aarenes Løb, er det, fordi man har anset det for praktisk, at denne store Kommune maatte have et vist Spillerum, og aldeles ikke fordi den forfatningsmæssige Situation i sig selv er en anden. Men bortset deraf, saa ledes Kjøbenhavns Skolevæsen fuldstændig af en Skoledirektion, en Myndighed, der svæver som Manden over Vandene i sit Forhold til den kjøbenhavnske Kommune, fuldstændig uafhængig af denne, blot med Undtagelse af, at der skal visse Bevillinger til af de Penge, der skulle bruges. Men denne Direktion er Statens Repræsentant efter en anden og større Maalestok, end den er Kommunens. Statens Repræsentation er i født Flertal i Skoledirektionen, som bestaar af

Byens Overpræsident, Stiftsprovsten og en Borgmester, med andre Ord, to af Staten ansatte Embedsmænd og en af Kommunens øverste Embedsmænd. Og det er noget, der føles i allerhøjeste Grad, hvor afhængig Kommunen staar af denne Statsrepræsentation, fordi det i mange Tilfælde har været en Hindring, for at man har kunnet gaa de Besæjninger i Udviklingen af Skolevæsenet, som man fra kommunal Side har ønsket. Det, at hele Kommunalbestyrelsen er enig, at Magistraten og Borgerrepræsentationen har vedtaget noget, det betyder i Virkeligheden intet, i samme Djebliff Skoledirektionen sætter sig derimod og siger: nej, det indlade vi os ikke paa. Saa afgørende er Statens Indflydelse over for Ordningen af det kjøbenhavnske Skolevæsen.

Hvad nu et saadant Spørgsmaal angaar som Lærerafsættelsen, har Kommunalbestyrelsen aldeles intet at sige; der er det netop kun Skoledirektionen med det fødte Flertal for Statsrepræsentationen, som afgør det hele, der er ingen Indstilling som i andre Kommuner fra Sogneraadene og lignende; her er der kun en Afgørelse, som gaar Kommunalbestyrelsens Hæse forbi. Hvad Lønningerne i Kjøbenhavn angaar, skal Lønningereglementet for dets Lærere betræktes af Indenrigsministeren, altsaa ogsaa Afhængighed af Staten. Det viser sig, at der paa alle Omraader er et Forhold til Staten, hvilket dog paa ingen Maade er saadant, at det skulde kunne bruges som et Argument for, at Staten ikke bør gøre noget for Kjøbenhavns Skolevæsen. Jeg vil minde om, at der i dette Djebliff ligger et Andragende hos Regeringen fra Kjøbenhavns Kommune om et Tilskud til Byens Skolevæsen. Jeg haaber, at vi, naar Tiden kommer dertil, maa se dette Andragende dukke op igen fra Regeringens Skød paa en saadan Maade, at Kjøbenhavns Kommune mener at kunne være tjent dermed. Jeg bygger her blandt andet paa det Svar, som Kultusministeren den 17de April 1894 gav her i Tinget under Forhandlingen om Spørgsmaalet, idet han udtalte: „For mig stiller det sig saa, at der kan være gode Grunde og Billighedshensyn, der tale for, at ogsaa Kjøbenhavns Kommunes Skolevæsen bliver noget støttet af Staten“. Saaledes udtalte Ministeren sig den Gang, og jeg har nu